



## Väylävirasto Trafikledsverket

Lausunto

1 (4)

VÄYLÄ/6539/00.03.02/2020

15.1.2021

Helsingin kaupunginkanslia  
PL 31  
00023 Valtioneuvosto

Kaupunginkanslian lausuntopyyntö 24.9.2020

### **Väyläviraston lausunto valtuustoaloitteesta, joka koskee lähiliikenteen juna-asemien kehittämistä**

Kaupunginkanslia on pyytänyt Väyläviraston lausuntoa valtuutettu Hannu Oskalan aloitteesta, jossa esitetään selvitettäväksi Helsingin lähiliikenteen juna-asemien omistusolosuhteet ja vastuut, nykyistä selkeämpi toimintamalli ja vastuutus sekä asemaseutujen kaavoituspotentiaali asunto- ja toimitilarakentamiselle.

Väylävirasto esittää lausuntonaan seuraavaa:

#### **Yleistä**

Väylävirasto toteaa, että junamatkustamisen kehittämisen näkökulmasta (niin kaukukun lähijunaliikenne) asemaseutujen toimivuus, houkuttelevuus ja viihtyvyys ovat tärkeitä lähtökohtia. Asemaseutujen kehittämisen osalta eri toimijoiden välinen yhteistyö sekä yhteisten toimintamallien edistäminen ovat keskeisessä roolissa riippumatta siitä, miten esimerkiksi asemaseutujen omistus ja vastuut on järjestetty. Väylänpidon näkökulmasta asemaseutujen kehittämisessä on tunnistettava erityisesti väyläinfran tulevaisuuden kehittämistarpeet sekä raideliikenteen toimivuuden varmistaminen.

#### **Väyläviraston omistuksesta ja vastuista asemaseuduilla**

Helsingin kaupungin alueella Väylävirasto omistaa radan maapohjan ja laiturialueet (pois lukien rataosa Huopalahti-Vantaankoski, jonka maihin Väylävirastolla on vain käyttöoikeus) sekä matkustajille tarkoitettuja asematiloja Huopalahdessa, Pukinmäessä ja Puistolassa. Lisäksi Malmin vanha asema on Väyläviraston, mutta se on ainoastaan varastotarpeisiin käytettävissä (ei matkustajaliikennekäyttöä).

15.1.2021

Vantaan kaupungin alueella Väylävirasto omistaa radan maapohjan ja laiturirakenteet (pois lukien rataosa Huopalahti-Vantaankoski, jonka maihin Väylävirastolla on vain käyttöoikeus) sekä matkustajille tarkoitettuja tiloja Tikkurilan Asemasillalla, Lentoaseman rautatieasemalla ja Koivukylässä.

Väyläviraston matkustajakäyttöön tarkoitettut tilat ovat lähinnä asemien eritasoratkaisujen myötä syntyneitä pelkistettyjä hissi- ja porrassaulatiloja, joissa toimii tai on toiminut kioskityyppisiä palveluntarjoajia. Tikkurilan asemasilta on tästä poikkeus, koska kaupalliset tilat eivät ole Väyläviraston. Osa pääkaupunkiseudun asemista on ainoastaan laiturialueita katoksineen, alikulkuineen ja hisseineen.

Maanomistuksen osalta Väylävirasto ei näe tarkoituksenmukaiseksi muuttaa nykyistä pääperiaatetta, jonka mukaan Väylävirasto omistaa radan ja laitureiden maapohjan. Kaupallisten tilojen ja aulatilojen osalta omistaja (tai haltija) voisi olla jokin muukin taho, mikäli tällaiset järjestelyt radanpidon tarpeet huomioiden olisivat tarkoituksenmukaisia.

Kunnossapidon osalta vastuut jakautuvat pääsääntöisesti omistus- ja hallintaoikeusrajojen mukaisesti, ja näin ollen esimerkiksi laitureiden kunnossapito on Väyläviraston vastuulla.

Väyläviraston omistuksessa ei enää pääsääntöisesti ole sellaisia alueita, joita voitaisiin luovuttaa kehitettäväksi. Radanpidon tulevien tarpeiden osalta on esimerkiksi vuonna 2018 on laadittu selvitys 5. ja 6. lisäraiteista, joilla olisi merkittävä vaikutus koko Helsinki-Kerava välin radan läheisyyden kaavoitukseen ja maankäyttöön. Lisäraiteiden tarvitseman tilan lisäksi muutoksia tulisi esimerkiksi asema- ja laiturijärjestelyihin sekä ympäröiviin katu- ja tiejärjestelyihin. Selvitystä on esitelty kaupungeille ja se on toimitettu kaupungeille tiedoksi, jotta ne voivat huomioida radanpidon tarpeet kaavoituksessa ja maankäytössään.

Osa liityntäpysäköintialueista sijaitsee Väyläviraston maalla, vaikka pysäköinnin hallinta hoidetaan kaupungin tai HSL:n toimesta. Radanpidon nykyiset ja tulevat tarpeet huomioiden tällaisista alueista luopuminen olisi kuitenkin tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaista, kunhan luovutusten yhteydessä varmistetaan riittävä liityntäpysäköintikapasiteetti esimerkiksi asemakaavoituksen keinoin.

Rautatien ympäristössä on myös pieniä maa-alueita, jotka ovat vanhastaan jääneet Väyläviraston omistukseen, vaikka ne ovat tosiasiallisesti kaupungin käytössä asemakaavojen mukaisina katu- tai torialueina tai puistoina (ml. jotkin radanvarsipyörätiet). Näiden alueiden osalta Väylävirasto katsoo, että kaupunkien olisi tarkoituksenmukaista hankkia alueet omistukseensa, mikäli alueeseen ei kohdistu radanpidon tarpeita.

Väylävirasto vastaa myös liikenteenohjauksesta ja liikenteenohjauspalvelua Väylävirastolle tuottaa Finntraffic Raide Oy. Väyläviraston matkustajainformaatio:

15.1.2021

- Erityisesti laiturialueilla matkustajainformaation staattiset opasteet - matkustajille informaatiota antavat opastekyltit, aikataulukaa pit, laiturinumerot ja suuntaopasteet sekä junien sektorointi- ja pysähdyspaikkamerkit, tämän kokonaisuuden suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito
- Asemarakennusten sisällä olevat staattiset opasteet
- Alikulkujen matkustajainformaatioon liittyvät staattiset opasteet
- Sähkönsyöttöjen toteutus ja ylläpito informaatiolaitteille
- Väyläviraston vastuulla ovat myös esteettömien reittien toteutus laiturialueille kulussa

Fintraffic Raide Oy (ent. Finrail Oy) tuottama matkustajainformaatiopalvelu (Väyläviraston tilaama palvelu) koostuu seuraavista asioista:

- Laiturialueilla matkustajainformaation dynaamiset opasteet. Dynaamiset näytöt ja niihin tuotettava informaatio, kuulutusjärjestelmät ja kuulutusten toteutus.
- Asemarakennusten sisällä olevat dynaamiset näyttölaitteet
- Alikuluissa matkustajainformaation dynaamiset näyttölaitteet
- Fintraffic Raide Oy vastaa kokonaisuuden käytöstä ja ylläpidosta

## Yhteenveto

Valtuustoaloitteen johdosta annettujen muiden tahojen lausunnoissa on jonkin verran eroavaisuuksia asemien omistusta koskevien näkemysten osalta. Väyläviraston näkemyksen mukaan tilanne on seuraavanlainen:

- Helsingin kaupunki (HKL) omistaa Vantaankosken radan asemat siltä osin, kun ne ovat kaupungin rajojen sisäpuolella.
- Vantaan kaupunki omistaa Vantaankosken radan asemat siltä osin, kun ne sijaitsevat kaupungin rajojen sisäpuolella.
- Vantaan kaupunki omistaa Aviapoliksen aseman.
- Senaatin Asema-alueet Oy omistaa Malmin "uuden" aseman (mahdollisesti kiint. Oy)
- VR-Yhtymä omistaa Helsingin Päärautatieaseman
- Pasilan aseman omistaa kiinteistösaakeyhtiö

Lisäksi vanhoja matkustajakäytöstä poistuneita asemarakennuksia on yksityisomistuksessa eri puolilla pääkaupunkiseutua.

15.1.2021

Maankäytön kehittäminen myös asemaseutujen osalta lisää joukkoliikennevälineiden käyttöä, mikä on myönteinen asia. Maankäytön kehittämisen osalta tulee kuitenkin ensisijaisesti tarkastella myös nykyiset ja tulevat väyläpidon tarpeet, jotta ne voidaan huomioida oikea-aikaisesti maankäytön tehostamisen visioinnissa ja maankäytön suunnittelussa. Myös esimerkiksi asemalaiturien ympärivuorokautinen saavutettavuus ja radan kunnossapidon toimintaedellytykset (ml. huoltotiet) on turvattava maankäyttöhankkeiden aikana ja päätyttyä.

Väylävirasto toteaa, että asemaseudut ovat alueita, joissa tulee todennäköisesti jatkossakin olemaan useita maanomistajia ja toimijoita. Väylävirasto tulee jatkossakin yhdessä muiden toimijoiden kanssa kehittämään toimintamallejaan huomioiden asemien ja asemaseutujen kehittämisen, korjausten ja kunnossapidon tarpeet. Lisäselvityksiä voidaan tarpeen vaatiessa valmistella jatkossakin yhteistyössä asemaseutujen toimijoiden kanssa.

*Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.*

*Asian on esitellyt osastonjohtaja Jaakko Knuutila ja ratkaissut johtaja Pekka Rajala.*

Jakelu Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia



## ASIAKIRJA

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

## ALLEKIRJOITUKSET

---

Allekirjoittaja	<b>Pekka Rajala</b>
Allekirjoitusaika	15.01.2021 13:25
Allekirjoittaja	<b>Jaakko Knuutila</b>
Allekirjoitusaika	15.01.2021 13:27

## ASIAKIRJAT

---

Asiakirja	Lausunto_Väylävirasto_valtuustoaloite_15012021-1.pdf
-----------	--